

הלכות אישות פרק ט

א. המקדש שתי נשים שאסור לשא שתייהן משום ערוה, כאחת אינן מקדשות. כיצד: כגון שקדש אשה ובתה, או שתי אחיות כאחת אין אחת מהן מקדשת.

ב. קדש נשים רבות כאחת ואמר, הרי כלכם מקדשות לי, והיו בהן שתי אחיות, או אשה ובתה, וכיוצא בהן אין אחת מכלן מקדשת; ואם אמר להן, הראויה מכם לביאה מקדשת לי הרי כלן מקדשות, חוץ מן האחיות, או אשה ובתה, וכיוצא בהן.

ג. וכן אם אמר להן, הרי כלכם מקדשות לי, והיתה בהן שפחה, או גויה, או אשה אחת ערוה, כגון אשת איש או בתו או אחותו וכיוצא בהן אין אחת מכלם מקדשת; ואם אמר הראויה מכם לביאה מקדשת לי הרי כלן מקדשות לו, חוץ מאותה אשה שאין הקדושין תופסין בה.

ד. אמר לשתי אחיות, הרי אחת מכם מקדשת לי בזה, ונתן להן פרוטה, או שקבלתה אחת על יד חברתה, וכן האומר לאב, אחת מבנותיך מקדשת לי, וקבל האב קדושיה כלן צריכות גט ממנו; ואסור לו לבוא על אחת מהן, מפני שהקדושין תופסין בהן, ואף על פי שאי אפשר לבוא על אחת מהן.

ה. העושה שליח לקדש לו אשה פלונית, והלך לקדשה לו, וקדש המשלח בעצמו לאמה או לבתה או לאחותה, ואין ידוע איזו מהן נתקדשה ראשונה שתייהן צריכות גט, ואסורות עליו.

ו. וכן האשה שעשתה שליח לקדשה, והלכה וקדשה היא עצמה לאחר, ואין ידוע איזה מהן קדם שניהן נותנין לה גט; ואם רצו, אחד נותן גט ואחד כונס. במה דברים אמורים, ברחוקין; אבל אם קדשה השליח לאב וקדשה היא עצמה לבן, או לאחיו, וכיוצא בהן שניהם נותנין גט, והיא אסורה לשניהם.

ז. האומר לשלוחו, צא וקדש לי אשה, ומת השליח, ואינו יודע אם קדש לו אשה אם לא קדש הרי זה בחזקת שקדש, שחזקת השליח לעשות שליחותו. והואיל ואין ידוע איזו אשה קדש לו, הרי זה אסור בכל אשה שיש לה קרובות שהן ערוה עליו, כגון אשה שיש לה בת או אם או אחות וכיוצא בהן: שאם תאמר ישא זו שמא אמה קדש לו שלוחו, או אחותה, או בתה. ומתר באשה שאין לה קרובות כגון אלו.

ח. היתה לה קרובה, אחות או אם וכיוצא בהן, והיתה הקרובה אשת איש בשעה שעשהו שליח אף על פי שנתגרשה קדם שימות השליח הרי זה מותר בה; ואין אומרים שמא קדש השליח את קרובתה אחר שנתגרשה, מפני שלא היתה ראויה בשעה שעשה השליח, ואין אדם עושה שליח לקדש לו, אלא אשה שיכול הוא לקדשה בשעת השליחות.

ט. מי שהיו לו חמשה בנים, ועשו כלן את אביהם שליח לקדש להם אשה, ואמר אבי הבנים לאיש שהיו לו חמש בנות, אחת מבנותיך מקדשת לאחד מבני, וקבל האב הקדושין כל אחת מהן צריכה חמשה גטין מכל האחין, הואיל וכלן נתנו רשות לאב לקדש להן; מת אחד מהם, כל אחת מהן צריכה ארבעה גטין, וחליצה מאחד מהם.

י. האב שהיתה לו בת קטנה, או נערה שהיא ברשותו, ובת בוגרת, ונתנה לו הבוגרת רשות לקדשה, וקדש בתו סתם לאחד אין הבוגרת בכלל, עד שיפרש ויאמר, בתי הבוגרת, שעשת אותי שליח; לפיכך אין הבוגרת מקדשת, ואחותה מקדשת.

יא. מי שיש לו שתי בתי בנות משתי נשים, וכלן ברשותו, וקדש אחת מהן ובשעת הקדושין אמר לבצל, קדשתי לך את בתי הגדולה אף על פי שיש לוֹמַר, שמא גדולה שבגדולות קדש לו, או גדולה שבקטנות, או קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות הרי כלן מתרות, חוץ מן הגדולה שבגדולות; והיא לבדה המקדשת.

יב. וכן אם קדש בתו הקטנה אף על פי שיש לוֹמַר, שמא קטנה שבקטנות, או קטנה שבגדולות, או גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות הרי כלן מתרות, חוץ מן הקטנה שבקטנות; והיא לבדה המקדשת: שמשמע בתי הגדולה, שאין בכנותיו גדולה ממנה; ומשמע קטנה, שאין בהן קטנה ממנה.

יג. נאמן האב לוֹמַר על בתו קדם שתבגר, שהיא מקדשת; ואוסרה על הכל. האב שאמר, קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתי הרי זו אסורה לעולם על כל אדם, עד שיאמר האב נודע לי שלפלוני קדשתי; ותהיה צריכה גט ממנו בלבד, ואף על פי שנודע לו אחר שבגרה.

יד. אמר האב, איני יודע למי קדשתי, ובא אחד ואמר, אני הוא שקדשתי נאמן אף לכנס, ואינו צריך קדושין אחרים. באו שנים, זה אומר אני קדשתי, וזה אומר אני קדשתי שניהן נותנין גט; ואם רצו, אחד כותב גט ואחד כונס. כנסה, ואחר כך בא אחר ואמר, אני הוא שקדשתי אינו נאמן, ואינו אוסרה על בעלה.

טו. האשה שאמרה, נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי, ובא אחד ואמר, אני הוא שקדשתיך נאמן לתן לה גט, ותהיה מתרת לכל אדם חוץ ממנו; אבל אינו נאמן לכנס, שמא יצרו תקפו והיא תרגיל לו כדי להתירה.

טז. האומר לאשה, קדשתיך, והיא אומרת, לא קדשתיך הוא אסור בקרובותיה, והיא מתרת בקרוביו. היא אומרת, קדשתי, והוא אומר, לא קדשתיך הוא מתר בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו. קדשתיך, והיא אומרת, לא קדשתי אלא בתי הוא אסור בקרובות גדולה, וגדולה מתרת בקרוביו; ומתת בקרובות הבת, והבת מתרת בקרוביו.

יז. קדשתי את בתך, והיא אומרת, לא קדשתי אלא אותי הוא אסור בקרובות הבת, והבת מתרת בקרוביו; ומתת בקרובות האם, והאם אסורה בקרוביו.

יח. וכל אלו שטוענין הקדושין, בשטען הטוען שהיו שם קדושין בפני עדים, והלכו למדינה אחרת או מתו; אבל אם הודו שהיו הקדושין בלא עדים אין כאן קדושין, כמו שבארנו.

יט. וכל מקום שתאמר האשה לאיש קדשתי, והוא אומר לא קדשתיך מבקשים ממנו שיכתב לה גט כדי להתירה לשאר

הָעַם, שָׁאִין לוֹ בְּזֶה הַפֶּסֶד; וְאִם נָתַן לָהּ גֹט מֵעֲצָמוֹ, כּוֹפִין אוֹתוֹ לָתֵן כְּתָבָהּ.

ב. הָעוֹשֶׂה לוֹ שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה, וְהֵלֵךְ וּקְדָשָׁהּ לְעַצְמוֹ הָרִי זֶה מִקְדָּשָׁהּ לְשְׁלִיחַ; וְאִסּוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְכָל הָעוֹשֶׂה דָּבָר זֶה וְכִיּוֹצֵא בּוֹ בְּשָׂאֵר דְּבָרֵי מִקָּח וּמִמְכָּר, נִקְרָא רָשָׁע.

בא. הָעוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה, וְהֵלֵךְ וּקְדָשָׁהּ, הַשְּׁלִיחַ אוֹמֵר, לְעַצְמִי קְדֻשָּׁתִיהָ, וְהָאִשָּׁה אוֹמֶרֶת, לְרֹאשׁוֹן שְׁשָׁלְחָהּ נִתְקַדְּשָׁתִי אִם לֹא עָשָׂה הַשְּׁלִיחַ בְּעֵדִים, הָרִי הַשְּׁלִיחַ אִסּוּר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ, וְהִיא מִתַּרְתּ בְּקִרְבּוֹי; וְהָאִשָּׁה אִסּוּרָה בְּקִרְבּוֹי הַמְּשַׁלַּח, וְהַמְּשַׁלַּח מִתָּר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ. וְאִם הִחֲזֹק הַשְּׁלִיחַ בְּעֵדִים, הָרִי זֶה מִקְדָּשָׁהּ לְרֹאשׁוֹן.

בב. אָמְרָה, אֵינִי יוֹדַעַת לְמִי נִתְקַדְּשָׁתִי, אִם לְשׁוֹלַח אוֹ לְשָׁלוּחוֹ אִם לֹא הִחֲזֹק הַשְּׁלִיחַ בְּעֵדִים, הָרִי זֶה מִקְדָּשָׁהּ לְשָׁנִי; וְאִם הִחֲזֹק שֶׁהוּא שָׁלוּחוֹ, שְׁנִיָּהֵן נֹתְנִין גֹּט. וְאִם רָצוּ, אֶחָד נֹתֵן גֹּט וְאֶחָד כּוֹנֵס.

בג. הָאִשָּׁה שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחַ לְקַדֵּשָׁהּ, וְהֵלֵךְ וּקְדָשָׁהּ, וּבָעַת הַלֵּיכָתוֹ בְּטָלָהּ הַשְּׁלִיחוֹת וְחֲזָרָה בָּהּ, וְאִין יָדוּעַ אִם קֹדֶם שֶׁקָּבַל לָהּ הַקְדּוּשִׁין חֲזָרָה אוֹ אַחֵר הַקְדּוּשִׁין הָרִי זֶה מִקְדָּשָׁהּ מִסָּפֵק; וְכֵן הָאִישׁ שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחַ, וְחֲזָר בּוֹ.

כד. הַמְּקַדֵּשׁ אֶחָת מִחֲמֵשׁ נָשִׁים, וְאֵינּוּ יוֹדְעֵי אִיזוֹ מֵהֵן קֹדֶשׁ, וְכָל אֶחָת וְאֶחָת אוֹמֶרֶת, אוֹתִי קֹדֶשׁ אִסּוּר בְּקִרְבּוֹת כָּל; וְנוֹתֵן גֹּט לְכָל אֶחָת וְאֶחָת, וּמִנִּיחַ כְּתָבָהּ אֶחָת בֵּינֵיהֶן וּמִסְתַּלֵּק. וְאִם קֹדֶשׁ בְּבִיאָהּ, קָנְסוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים שִׁיתֵּן כְּתָבָהּ לְכָל אֶחָת וְאֶחָת. וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁהַכְּתָבָה שֶׁכָּתַב לְאֶחָת מֵהֵן, אֲבָדָהּ, וְכָל אֶחָת וְאֶחָת אוֹמֶרֶת, אֲנִי הִיא שֶׁקְדֻשָּׁתִי וְכְתָבָהּ לִי וְאֲבָדָהּ כְּתָבָתִי.

כה. הָאִשָּׁה שִׁיּוֹצֵא עָלֶיהָ קוֹל שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁהּ לְפָלוּנִי הָרִי זֶה בְּחֻזְקַת מִקְדָּשָׁהּ, אֵף עַל פִּי שָׁאִין שֵׁם רֵאִיָּה בְּרוּרָה; וְכָל קוֹל שֶׁלֹּא הִחֲזֹק בְּבֵית דִּין, אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ. וְכִיצַד הוּא הַקּוֹל שֶׁתִּחֲזֹק זֶה בּוֹ שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁהּ: כַּגֹּן שֶׁבָּאוּ שְׁנַיִם וְהִעִידוּ שֶׁרָאוּ הַנְּרוֹת דּוֹלָקִים וּמִטּוֹת מַצְעוֹת, וּבְנֵי אָדָם נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין, וְנָשִׁים שֶׁמִּחוֹת לָהּ וְאוֹמְרוֹת, נִתְקַדְּשָׁה פְּלוֹנִית הַיּוֹם נִתְקַדְּשָׁה פְּלוֹנִית הַיּוֹם. שָׁמְעוּ אוֹתָן אוֹמְרוֹת, פְּלוֹנִית תִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ, שֶׁמָּא נִזְדַּמְּנוּ לְקַדֵּשׁ וְלֹא נִתְקַדְּשָׁה: עַד שִׁישְׁמְעוּ שְׁנֵתִקְדָּשָׁה.

כו. וְכֵן אִם בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ, רָאִינוּ כְּמוֹ שֶׁמִּחַת אֲרוּסִין וְשָׁמְעֵנוּ הַבְּרָה, וְשָׁמְעֵנוּ מִפְּלוּנִי שֶׁשָּׁמַע מִפְּלוּנִי שְׁנֵתִקְדָּשָׁה פְּלוֹנִית בְּפָנֵי פְּלוּנִי וּפְלוּנִי, וְהֵלְכוּ לָהֶם הָעֵדִים לְמַדִּינָה אַחֶרֶת, אוֹ מֵתוֹ הָרִי זֶה קוֹל שֶׁמִּחֲזִיק אוֹתָהּ מִקְדָּשָׁהּ.

כז. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁלֹּא הִיתָה שֵׁם אֲמַתָּלָה; אֲבָל אִם הִיתָה שֵׁם אֲמַתָּלָה, וְשָׁמְעוּ הָאֲמַתָּלָה וְשָׁמְעוּ שְׁנֵתִקְדָּשָׁה לֹא הִחֲזָקָה מִקְדָּשָׁהּ. כִּיצַד הִיא הָאֲמַתָּלָה: פְּלוֹנִית נִתְקַדְּשָׁה עַל תְּנָאִי, אוֹ קְדוּשִׁי סָפֵק לֹא הִחֲזָקָה; אֲלֵא שׁוֹאֲלִין אוֹתָהּ, וְסוֹמְכִין עַל דְּבָרֶיהָ, הוֹאִיל וְאֵין שֵׁם לֹא רֵאִיָּה בְּרוּרָה, וְלֹא קוֹל חֲזָק.

כח. יֵצֵא עָלֶיהָ קוֹל שְׁנֵתִקְדָּשָׁה לְפָלוּנִי, וְלֵאחֶר יָמִים אָמְרוּ אֲמַתָּלָה אִם מֵרָאִין הַדְּבָרִים לְבֵית דִּין שֶׁהוּא כֵּן סוֹמְכִין עַל

הַאֲמַתְלָה, וְלֹא תַחֲזֹק מִקְדָּשָׁת; וְאִם לֹא הוּאִיל וְלֹא נִשְׁמָעָה
הַאֲמַתְלָה בַּעֲת שְׁנִשְׁמָעוּ הַקְדוּשִׁין, אֵין חוֹשְׁשִׁין לְאֲמַתְלָה.

כט. מַעֲשֶׂה בְּאַחַת שְׂיִצָּא עָלֶיהָ קוֹל שְׁנַתְקַדְּשָׁה לְבָנוּ שְׁלִפְלוֹנִי,
וְלֵאחֶר זְמַן שָׁאָלוּ אֶת אָבִיו וְאָמַר, עַל תַּנְאִי כֶּךָ נִתְקַדְּשָׁה לוֹ,
וְלֹא נִתְקַיִם הַתַּנְאִי; וְלֹא סָמְכוּ חֲכָמִים עַל דְּבָרָיו, אֲלֵא אָמְרוּ,
הֲרִי זֶה סֶפֶק מִקְדָּשָׁת, וּכְאֵלוּ אֵין שֵׁם אֲמַתְלָה.

ל. יִצָּא עָלֶיהָ קוֹל שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁת לְפָלוֹנִי, וּבָא שְׁנֵי וְקַדְּשָׁה
בְּפָנֵינוּ בּוֹדֵקִין עַל קְדוּשֵׁי רֵאשׁוֹן, שֶׁהֵן בְּקוֹל: אִם בָּאוּ עֲדִים
בְּרֵאִיָּה בְּרוּרָה שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁת לְרֵאשׁוֹן, אֵין קְדוּשֵׁי שְׁנֵי כְּלוּם;
וְאִם לֹא מִגֵּרֶשׁ רֵאשׁוֹן שְׁקִדּוּשָׁיו בְּקוֹל, וְנוֹשֵׂא הַשְּׁנֵי שְׁקִדּוּשָׁיו
יִדְאִי. וְאִם גֵּרֶשׁ הַשְּׁנֵי, לֹא יִכְנַס הָרֵאשׁוֹן שְׂמָא יֹאמְרוּ הַחֲזִיר
גְּרוּשָׁתוֹ מִן הָאֲרוּסִין, אַחֶר שְׁנַתְאָרְסָה לְאַחֶר.

לא. יִצָּא עָלֶיהָ קוֹל שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁת לְפָלוֹנִי, וְיִצָּא עָלֶיהָ קוֹל
אַחֶר כְּמוֹתוֹ שֶׁהִיא מִקְדָּשָׁת לְאַחֶר אֶחָד כּוֹתֵב גֹּט וְאַחֶד כּוֹנֵס,
בֵּין רֵאשׁוֹן בֵּין אַחֲרוֹן.

לב. מְקוֹם שְׁנִהְגוּ לְשַׁלַּח סְבִלוֹנוֹת לְאֲרוּסָה אַחֶר שְׁתַּתְאָרֵס, וּבָאוּ
עֲדִים שָׂרְאוּ סְבִלוֹנוֹת הוֹבְלוּ לָהּ חוֹשְׁשִׁין לָהּ, שְׂמָא נִתְקַדְּשָׁה;
וְצָרִיכָה גֹט מִסֶּפֶק, אִף עַל פִּי שָׂרֵב אֲנָשִׁי הָעִיר אֵין מְשַׁלְּחִין אֲלֵא
קֹדֶם הָאֲרוּסִין. וּמְקוֹם שְׁנִהְגוּ כֵּלָן לְשַׁלַּח הַסְבִּלוֹנוֹת תַּחֲלָה,
וְאַחֶר כֶּךָ מִקְדָּשִׁין, וְרֵאוּ סְבִלוֹנוֹת אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ.

לג. הַחֲזֹק שֶׁטֹּר כְּתֻבָּתָהּ אִם דֶּרֶךְ מִקְצַת אֲנָשִׁי הַמְּקוֹם שֶׁמִּקְדָּשִׁין
וְאַחֶר כֶּךָ כּוֹתְבִין, חוֹשְׁשִׁין לָהּ: וְאִף עַל פִּי שְׂאִין שֵׁם סוֹפֵר,
אֵין אוֹמְרִין שְׂמָא מִפְּנֵי הַסּוֹפֵר שְׂמָצָא הַקִּדִּים וְכַתֵּב. וְאִם דֶּרֶךְ
כָּל אֲנָשִׁי הַמְּקוֹם שְׁכוֹתְבִין הַכְּתֻבָּה קֹדֶם הַקְדוּשִׁין, אֵין חוֹשְׁשִׁין
לָהּ.

לד. שְׁנֵים אוֹמְרִין רֵאִינוּהָ שְׁנַתְקַדְּשָׁה בְּיוֹם פָּלוֹנִי, וּשְׁנֵים
אוֹמְרִין לֹא רֵאִינוּהָ אִף עַל פִּי שְׁכָלָם שׁוֹכְנִים בְּחֶצֶר אַחַת, הֲרִי
זֶה מִקְדָּשָׁת: שְׂאִין לֹא רֵאִינוּהָ רֵאִיָּה, שֶׁדֶּרֶךְ הָעַם לְקַדֵּשׁ בְּצִנְעָה.

לה. אָמַר עַד אֶחָד מִקְדָּשָׁת הִיא, וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא נִתְקַדְּשָׁתִי הֲרִי
זֶה מִתְּרַת. אֶחָד אוֹמֵר מִקְדָּשָׁת, וְאַחֶד אוֹמֵר אֵינָהּ מִקְדָּשָׁת לֹא
תִנְשָׂא; וְאִם נִשְׂאָת, לֹא תִצָּא, שֶׁהֲרִי הִיא אוֹמֶרֶת, לֹא נִתְקַדְּשָׁתִי.

לו. אָמְרָה מִקְדָּשָׁת אֲנִי, וְלֵאחֶר זְמַן עָמְדָה וְקַדְּשָׁה עֲצֻמָּה אִם
נִתְּנָה אֲמַתְלָה לְדְּבָרֶיהָ, וְאָמְרָה מִפְּנֵי כֶּךָ וּכְךָ אָמַרְתִּי בְּתַחֲלָה
שְׂאֵנִי מִקְדָּשָׁת, וְרֵאִינוּ בְּדְּבָרֶיהָ מִמֶּשׁ הֲרִי זֶה מִתְּרַת לִשְׁנֵי. וְאִם
לֹא נִתְּנָה אֲמַתְלָה, אוֹ שְׁנַתְנָהּ וְאֵין בָּהּ מִמֶּשׁ הֲרִי זֶה אֲסוּרָה,
וְקְדוּשֵׁי שְׁנֵי קְדוּשֵׁי סֶפֶק. לְפִיכֶךָ נוֹתֵן לָהּ גֹט; וְתַהֲיָה אֲסוּרָה
עָלֶיו וְעַל הַכָּל, עַד שְׂיָבוֹא אֲרוּסָה.

לז. וְכֵן הָאִשָּׁה שִׁבָּאת וְאָמְרָה אֵשֶׁת אֲנִי, וְחֲזָרָה וְאָמְרָה
פְּנוּיָה אֲנִי אִם נִתְּנָה אֲמַתְלָה לְדְּבָרֶיהָ, וְיֵשׁ בְּדְּבָרֶיהָ מִמֶּשׁ הֲרִי
זֶה נֶאֱמָנָת.